

**KOSMICKÉ
ROZHLEDY
PLUS**

ROČNÍK 34 (1996) ČÍSLO 1

NEPERIODICKÝ VĚSTNÍK ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Kometa C/1996 B2 (Hyakutake).

Objevena byla 30. ledna 1996 japonským astronomem-amatérem, jehož jméno je Yuji Hyakutake, a to vizuálně pomocí binokularu 25x150. Odhady její jasnosti provedené od 30. ledna do 2. února kolísají mezi 9. a 12. velikosti, nejvěrohodnější jsou asi kolem 10. velikosti. Průměr komy 2.5'-3', silná kondenzace.

Poziční měření provedená na několika stanicích včetně Kleti a Ondřejeva ve dnech 31. ledna až 3. února umožnily výpočet předběžné parabolické dráhy. Ta ukazuje, že kometa se blíží ke Slunci i k Zemi. Perihelium projde koncem dubna nebo začátkem května a to v perihelové vzdálenosti zhruba 0.22 AU. Ještě předtím se však těsně přiblíží k Zemi. Nejbližší bude kolem 26. března, a to v minimální vzdálenosti zhruba 0.11 AU. Protože již nyní, kdy je ve vzdálenosti 2.0 AU od Slunce a 1.8 AU od Země (platí pro začátek února, kdy byly provedeny odhady jasnosti) odpovídá její celková jasnost 10. hvězdné velikosti, bude během největšího přiblížení koncem března asi 1. velikosti, pokud se bude její jasnost vyvíjet podle průměrného chování dlouhoperiodických komet. Během největšího přiblížení bude průměr její komy 0.5-1 stupeň, jasnost tedy bude rozložena do poměrně velké plochy (větší nebo srovnatelné se zdánlivým průměrem Měsíce), přesto by však měla být snadno viditelná pouhým okem jako velká mlhavá skvrna s výraznou kondenzací ke středu. Kometa by mohla být pouhým okem viditelná již během přibližování k Zemi zhruba od poloviny března, a pak zůstat objektem pro neozbrojené oko i po celý duben, kdy se bude sice od Země vzdalovat, ale zato rychle přibližovat ke Slunci.

Petr Pravec

Efemeridy k 12. 2. 1996 - Don Yeomans - JPL

1996 Date (0 hrs UT)	R.A. J2000	Dec.	Delta	Deldot	r	Theta	Beta	Moon	PsAng	TMag
Mar 1	14 51 36.95	-22 43 29.0	.819	-57.97	1.516	113.4	36.9	115	289.6	6.9
Mar 4	14 52 56.37	-21 51 11.1	.719	-57.75	1.461	116.4	37.4	79	289.4	6.4
Mar 7	14 54 02.97	-20 38 53.0	.619	-57.44	1.405	119.5	37.9	42	289.0	5.9
Mar 10	14 54 53.33	-18 55 38.3	.520	-56.98	1.348	122.9	38.2	5	288.1	5.4
Mar 13	14 55 21.53	-16 20 38.8	.422	-56.24	1.291	126.6	38.2	40	286.4	4.7
Mar 16	14 55 16.03	-12 09 22.4	.326	-54.88	1.232	130.6	37.8	84	283.0	4.0
Mar 19	14 54 09.84	-04 29 32.9	.233	-51.79	1.172	135.1	36.9	129	275.2	3.0
Mar 22	14 50 35.96	+12 24 12.4	.150	-42.05	1.111	137.2	37.6	154	255.2	1.8
Mar 25	14 35 06.44	+53 37 34.9	.102	-5.75	1.049	117.5	57.5	103	219.7	.8
Mar 28	04 05 33.91	+78 48 46.9	.135	37.47	.985	80.5	91.7	66	55.4	1.1
Mar 31	03 16 45.96	+58 39 48.7	.213	50.01	.920	62.4	105.7	85	45.6	1.8
Apr 1	03 13 35.20	+54 56 09.8	.243	51.63	.898	58.8	107.9	95	45.5	2.0
Apr 4	03 08 23.46	+47 42 06.7	.335	54.12	.831	50.9	110.9	129	45.4	2.3
Apr 7	03 05 14.93	+43 28 01.7	.429	55.20	.762	45.1	111.3	152	44.7	2.5
Apr 10	03 02 30.21	+40 34 50.5	.526	55.84	.691	40.3	110.2	130	43.5	2.5
Apr 13	02 59 36.75	+38 20 57.1	.623	56.35	.618	35.9	107.8	92	41.6	2.4
Apr 16	02 56 17.21	+36 24 42.6	.721	56.83	.544	31.7	104.2	52	39.0	2.1
Apr 19	02 52 18.25	+34 31 44.5	.820	57.27	.468	27.4	98.8	21	35.6	1.8
Apr 22	02 47 27.41	+32 29 11.4	.919	57.40	.392	23.0	90.9	36	30.9	1.3
Apr 25	02 41 34.29	+30 01 43.0	1.018	56.20	.320	18.2	78.8	70	24.2	.6
Apr 28	02 34 42.78	+26 48 41.4	1.111	50.59	.260	12.9	60.0	107	13.1	-.1
Apr 30	02 30 00.71	+24 04 37.0	1.165	41.75	.236	9.3	43.5	133	359.5	-.4

R.A. J2000 Dec.

Geocentrická a astrometrická rektascenze a deklinace vztažená k střednímu ekvátoru a ekvinokeiu pro epochu J2000. Korekce na rychlost světla jsou započteny.

Delta	Geocentrická vzdálenost objektu v AU
Deldot	Geocentrická radiální rychlost v km/s
r	Heliocentrická vzdálenost objektu v AU
Theta	Úhel Slunce - Země (ve stupních)
Beta	Úhel Slunce - objekt - Země (ve stupních)
Moon	Úhel objekt - Země - Měsíc (ve stupních)
PsAng	Poziční úhel prodlouženého radius vektoru (ve stupních)
TMag	Přibližná totální magnituda = 5.5 + 5.0*log(Delta) + 10.0*log(r)

Kmenové členství, členské příspěvky, sekce, pobočky ...

Nejsou dlouho minulé doby, kdy ČAS měla na sekretariátě placené pracovníky (resp. pracovnice) a mnohým z nás se zdálo, že jich tam není příliš zapotřebí. Když Akademie věd přestala financovat jejich platy, stalo se však najednou problémem vybírání členských příspěvků a dokonce vůbec evidování členů. Záležitostí ČAS se chopilo několik dobrovolníků, kteří to měli v Praze po ruce. Balík práce, který se v ústředí hromadil, však přesahoval jejich počet i míru nadšení, kterou od nich lze rozumně očekávat. V naší sekci jsme se několik let nedozvěděli, kolik nás vlastně je. Podobné vzpomínky jistě mají i jiní kolegové. Bylo vidět stále zřetelněji, že centralizovaná podoba ČAS se přežila.

Patřím ke kolektivu s úplným názvem B.R.N.O. - sekce pozorovatelů proměnných hvězd ČAS, zkráceně "sekce PPH" (zkratka v názvu se hodí více do angličtiny, protože tam má svůj význam Brno Regional Network of Observers). Naše sekce se každoročně pozdě na podzim podílí na pořádání konference v Brně, a na ní bývá v posledních letech vysoká účast (loni přesáhla stovku). Bylo zřejmé, že tam by se daly vybrat příspěvky od mnoha členů sekce PPH. V roce 1994 jsme to zkusili, v podstatě bez jakéhokoli pověření a oprávnění, a potvrdilo se to. Na stvrzenky s razítkem brněnské hvězdárny (jiný způsob označení pravosti nebyl po ruce) jsme vybrali přes 3000 korun a odeslali je sekretariátu. Část z těchto peněz byly předplacené příspěvky na rok 1995. Podobnou divokou aktivitu projevilo několik dalších poboček a sekcí, a osvědčilo se to natolik, že to v nových stanovách ČAS bylo uzákoněno do institutu kmenového členství.

Členové sekce pozorovatelů proměnných hvězd tento způsob shromažďování příspěvků zřejmě přijali za svůj. Když jsme totiž o rok později v sekci pořádali volby výboru, byl jsem

velkou většinou hlasů povolán do funkce hospodáře - tuto funkci jsme předtím vůbec neměli - aniž by k tomu existoval návrh. (Samostatný volební systém, který se obejde bez návrhu, vytvořil v časové tísní dr. Zejda, jenž byl podobným způsobem potvrzen ve funkci předsedy sekce.) Vyzbrojeni novou funkcí, sekčním razítkem a loňskými zkušenostmi, vybrali jsme v polovině listopadu 1995 na konferenci o výzkumu proměnných hvězd členské příspěvky do ČAS na běžný i následující rok od 35 lidí.

Přísně vzato byla naše aktivita ještě i tehdy vlastně předčasná, protože nový způsob organizace ČAS vstupuje v platnost až se začátkem roku 1996. Netrpělivost se nám nicméně vyplatila. Když jsme se totiž potom snažili zkontrolovat, kolik členů sekce PPH ještě dluží sekční nebo základní členské příspěvky za rok 1995, trvalo to za vydatné pomoci hospodáře ČAS přes měsíc. Sotva jsme to do 1. ledna stihli. Nesrovnalosti jsme našli u 18 lidí, což je čtvrtina členů sekce PPH. Skutečných dlužníků bylo osm.

Takovou časovou investici jako letos bych každoročně do fungování ČAS vložit nechtěl. Domnívám se nicméně, že je několik důvodů k naději ve zlepšení. Sekretariát právě získal počítač k uložení členské databáze. Nároky na funkcionáře se zmenší i s koncem přechodného období. A aby se skutečně realizovaly nové stanovky, k tomu je nutno nyní uklidit ony nesrovnalosti a data pro počítač vyčistit. Nejvíce pro to mohou udělat funkcionáři velkých poboček a sekcí s několika desítkami kmenových členů. Pokud budou číst tento článek, určitě některé komplikace poznají. Nejvíce potíží pramení z toho, že složky dosud nemají definováno své kmenové členstvo. Nevědí tudíž, koho mají vést v evidenci a od koho vybírat - a event. i vymáhat - příspěvky. Sekretariát, naše sekce a některé další

složky ČAS se to pokoušely vyjasnit dotazníkem, a pokud vím, nikdo neuspěl. Odpovědi přišly jen od malého procenta členů, a i ty byly zčásti zmatené.

Schůdnější cesta vede přes korunu. Kdo je ochoten v sekci PPH zaplatit členské příspěvky, je kmenově náš. Toho pak musíme vzít do evidence a i jinak se o něj postarat jako o kmenového člena. Když jsme začali vybírat peníze, definovali se nám kmenoví členové rychleji než několika anketami. Ale i tady jsme narazili na úskalí. Členové si nepamatují, co naposled ČAS platili, stvrzenky nemohou najít, a tak jedni zaplatí dvakrát, kdežto druhí přeskočí rok. Může se potom stát, že člen, který zaplatil členské příspěvky na rok 1996, je v souhlase s organizačním řádem ČAS v první den toho roku vyškrtnut pro nezaplacení příspěvků za rok 1995. Napříště se bude možno podobných lapsů uchránit tím, že si předem na sekretariátě zjistíme stav věcí. Dosud to bylo téměř nemožné - chyběl tam ten počítáč.

Naše sekce měla k začátku roku 1996 takřka 50 členů, kteří svou kmenovou příslušnost k sekci projeví zaplacením základních příspěvků na rok 1995 nebo už i 1996. Výsledkem závěrečného detektivního pátrání byl seznam 3 členů, jejichž sekční příspěvky uvízly na sekretariátě, a nutnost poslat 8 členům pod stromeček upomínku o zaplacení členských příspěvků na rok 1995. (Z nich by ovšem čtyři zaplatili "z ruky do ruky", kdybychom při setkání věděli, že něco dluží. Tyto upomínky jsou právě důsledkem nedostatečné přípravy.) Zbytek členstva sekce (asi 15 lidí) je buď kmenově příslušný jinam, nebo se dosud nemusel projevit (příspěvky 1995 platili složenkou na sekretariát).

Od pasáží ve slohu poručíka Goodbodyho na téma "Jak jsem s proměňáři zachraňoval čas" přejdeme k návrhům, co by se mělo dělat dál. Do konce března 1996 bychom v pobočkách a sekcích měli vybrat základní (pro sekretariát) i svoje (sekční) členské

příspěvky. Naše sekce k tomu chce využít každoročního jarního setkání proměňářů v Brně, které se bude letos konat 23. března. Ani bezprostředně před tímto datem sice určitě nebudeme přesně znát seznam kmenových členů, problémů by však tentokrát mělo být podstatně méně než v listopadu, protože se budeme moci opřít o úplné informace o platbách členských příspěvků za rok 1995.

Kdo nezaplatí osobně při této příležitosti, tomu bude nutno poslat složenku. Poukázka typu C (žlutá, s placením i výplatou v hotovosti) se v našem případě příliš nehodí, byly by problémy s jejich doručováním. Vlastní účet mít sekce nemůže pro nedostatek právní subjektivity, a i kdyby to bylo možné, stálo by to téměř 1000 korun ročně. Tyto peníze se jistě dají užitečněji vynaložit jinak. Účet sekretariátu ČAS je k tomu nepoužitelný, protože kvůli decentralizaci se právě celý systém kmenového členství zaváděl. A tak zbývá jediná možnost, a to dohodnout se s některým držitelem účtu, aby nám umožnil platby opatřené smluveným variabilním symbolem dostávat přes jeho účet. Členové by v tom případě platili příspěvky poukázkami typu A (zelenými, s placením v hotovosti k připsání na účet). Takové řešení nevypadá příliš čistě pro nebezpečí záměn, nepoctivosti nebo docela i bankrotu držitele účtu. Domníváme se však, že tato nebezpečí jsou hluboko uvnitř mezi únosného rizika. Nejde přece o to, aby se spolkové peníze na cizím účtě shromažďovaly. Tudy by měly jenom projít některé příspěvky a v každém okamžiku jich tam bude jen malé množství. Krom toho nebezpečí zániku brněnské hvězdárny, která nám pomoc tohoto druhu nabídla, je opravdu minimální. Proto pokud nám to revizoři nezakážou, zbytek příspěvků (pravděpodobně od 10 až 20 členů) vybereme pomocí jejich složenek. Komplikací se může zdát poplatek 3.20 Kč, který strhují banky z každé platby. Částka na složenke proto musí být

o tento obnos vyšší než členské příspěvky. To nicméně plátce poškozuje jen zdánlivě, protože - v porovnání s platbou prostřednictvím poukázky typu C - platí o 6-8 Kč nižší poukázecné, a tudíž vlastně ještě ušetří.

Platby příspěvků jiným sekcím a pobočkám jsou podle stanov ČAS záležitostí jednání našeho člena s příslušnou složkou. V některých případech by to však znamenalo posílat částky srovnatelné s poukázecným, a tak pokud nás některý z členů, zejména kmenových, požádá o zprostředkování této platby, budeme se snažit mu vyhovět. Zcela jednoduché je to pro nás v případě dvacetikorunových členských příspěvků, které si letos odhlasovala brněnská pobočka.

Obsahem posledních tří odstavců nicméně byly drobnosti. Skutečné problémy budou s příspěvky slovenských členů. Jedna slovenská hvězdárna nám sice pro převádění slovenských korun na české "půjčila" svůj účet, v roce 1995 však bankovní poplatky za převod vzrostly nad únosnou míru a tak tato cesta přestala fungovat. V tuto chvíli nevidíme, jak by bylo možno ze Slovenska zaplatit členské příspěvky jinak než při osobní návštěvě. Pro sekci PPH je to tím nepřijemnější, že máme na Slovensku více než deset kmenových členů.

S vybíráním členských příspěvků vzniká v pobočkách a sekcích docela slušné účetnictví, a tudíž i otázka jeho kontroly. ČAS na to má revizory, ale ti jednak nemohou být všude, a krom toho mohou být pro složku vnějším elementem. Sekce PPH si zvolila svého revizora. Jeho role je sice zřejmě jen neoficiální, sekci však je i tak jeho existence užitečná, protože je tu přímo v sekci kromě (některých členů) výboru ještě někdo, kdo do podrobností viděl účty a může upozornit na event. chyby. Trochu

pozornosti také zaslouží, jaký doklad vlastně člen dostane o zaplacení příspěvků. Pokud je posílá poštou, je situace standardní. I stvrzenka vydaná při osobním placení by nicméně měla mít patřičné náležitosti. Nelze očekávat, že si všechny pobočky a sekce ČAS pořídí svá razítka, výběrce pak ale tím víc musí psát. Ze stvrzenky musí být patrné nejen kdo, kdy a kolik zaplatil, ale také za který rok to bylo, které složce ČAS peníze odevzdal a ze kterých částí se platba skládá (kolik činí základní příspěvek, kolik příspěvky do složek a do kterých). Má-li se přitom dodržet i určitá "štábní kultura" může to být dosti namáhavé. Razítko je v každém případě velkou výhodou, i když se to může zdát drahé. Z logiky věci vyplývá, že bychom je měli před prvním použitím předložit ke schválení výkonnému výboru.

V příštím roce určitě některé z popsaných problémů nebudou tak vážné nebo vůbec zaniknou, protože kmenové členstvo bude definováno a počítač umožní přístup k aktuálním informacím. Také bude víc času. Naše letošní předvánoční upomínky nám např. organizační řád ČAS ukládá rozeslat už na jaře, po 31. březnu jakožto termínu k zaplacení členských příspěvků. Na podzim by však podle mého názoru měli dlužníci přece jen jednu upomínku dostat, a to upomínku z ústředí. Některé vybrané základní příspěvky mohou přece uvznout v sekcích nebo pobočkách, a "ředitelská" upomínka je nejjednodušším způsobem, jak na takové případy přijít.

Navazovat by měla úvaha o tom, k čemu to všechno, a zda ČAS za to stojí. Pisatel je přesvědčen, že ano, a snad o tom do některého z dalších čísel napíše volné pokračování.

*Mgr. Jindřich Šilhán
hospodář B.R.N.O.*

*sekce pozorovatelů prom. hvězd ČAS
Brno 10. 1.1996*

Zpráva o činnosti výkonného výboru ČAS v roce 1995

Rok 1995 byl pro Českou astronomickou společnost rokem přeměn v organizační strukturu. Ve dnech 1.-2. dubna se konal 13. řádný sjezd, který přijal nové stanovy. Z pěti předložených variant nových stanov byl po dlouhých diskusích přijat návrh předložený odstupujícím výkonným výborem. Nejvýznamnější změnou ve stanovách je zavedení kmenového členství. Každý člen ČAS musí být nově registrován v některé pobočce nebo sekci ČAS jako ve své kmenové složce. Předsedou ČAS byl na sjezdu znovu zvolen RNDr. Jiří Grygar, CSc. Rovněž byl zvolen nový výkonný výbor, počet jeho členů byl snižen na 9 včetně předsedy a hospodáře.

Nový výkonný výbor se soustředil především na uvádění nových stanov v život. Byl přijat organizační a jednací řád ČAS. Odpovědnost za evidenci svých kmenových členů a za výběr členských příspěvků byla přenesena na pobočky a sekce. Cílem tohoto opatření je zlepšit evidenci členské základny. Byl rovněž zvýšen důraz na kolektivní členství, kolektivní členové s vlastní právní subjektivitou mohou nyní za jistých podmínek získat statut pobočky nebo sekce. Všechny tyto změny jsou v plném rozsahu uváděny do praxe od 1. ledna

1996.

Česká astronomická společnost jako jedna z prvních vědeckých společností v ČR založila v roce 1995 svou elektronickou stránku v počítačové síti Internet v systému WWW

<http://www.astro.cz/astro.html>

Stránka a její podstránky obsahují vnitřní informace společnosti (stanovy atd.), oznámení o konání astronomických akcí i astronomické informace širšího významu. Některé sekce (kosmologická, proměnných hvězd) připravují vlastní podstránky.

V roce 1995 byly udržovány dobré kontakty s Evropskou astronomickou společností, již je ČAS přidruženým členem, a se zahraničními společnostmi, zejména Slovenskou astronomickou společností. Pro své členy vydává ČAS nadále věstník Kosmické rozhledy plus. V roce 1995 vyšla tři čísla, převážně s informacemi organizačního charakteru. Mezinárodní kontakty a ediční činnost na úrovni poboček a sekcí jsou popsány na jiném místě.

Členský příspěvek pro rok 1996 byl stanoven na 60 Kč pro studenty a důchodce a na 100 Kč pro ostatní členy. Zápisné činí 20 Kč / 50 Kč.

Jiří Borovička

Změna organizačního řádu

Výkonný výbor přijal na svém zasedání dne 6.12.1995 změnu organizačního řádu ČAS. Mezi články 38 a 39 se vkládá následující nadpis a článek:

Revizní komise

38a

Revizní komisi tvoří revizoři volení sjezdem ČAS. Revizoři volí ze svého středu předsedu revizní komise.

Sekce v roce 1995

V rámci ČAS bylo v roce 1995 řízeno 11 odborných sekcí. Činnost skupin byla individuální a závisela jak na aktivitě jejich výborů tak i na podpoře činnosti ze strany jednotlivých členů.

K významné změně došlo u sekce Astrometrické a geodeticko-astronomické a sekce Časové a zákrytové. Skupiny se sloučily a vytvořily se souhlasem Výkonného výboru sekci Zákrytovou a astrometrickou.

V průběhu roku 1995 měly proběhnout volby výboru sekce Meziplanetární hmoty. Starý výbor sekce však k vypisování voleb nepřistoupil. Poté, co se této úlohy ujal VV ČAS, se ukázalo, že není možno pro nezáměrně o práci členů ve výboru sestavit novou kandidátku. Z tohoto důvodu byl VV ČAS nucen, i přes velice dobrou odbornou aktivitu sekce, tuto k 31.12. 1995 zrušit. Všichni individuální členové sekce byli s touto skutečností písemně seznámeni.

Na základě ročních hlášení sekcí byl sestaven rámcový přehled jejich činnosti v roce 1995:

Astronautická sekce

- dokumentační činnost - příprava tabulkových přehledů startů do kosmického prostoru;
- popularizační činnost - členové sekce přednesli řadu odborných přednášek a garantovali kvalitu Kosmonautického semináře ve Valašském Meziříčí;
- Propagace oboru prostřednictvím publikační činnosti a vystoupením ve veřejných sdělovacích prostředcích;
- práce s mládeží - konzultace při studentské vědecké činnosti;
- publikační činnost - pro vnitřní potřebu sekce byl vydán občasník "Aktuální informace".

Časová a zákrytová sekce

- publikační činnost - bylo vydáno třináct

- čísel informací "Zákrytový zpravodaj";
- setkání členů sekce - o víkendu 18.-20. srpna 1995 se uskutečnilo setkání členů sekce na Hvězdárně v Rokycanech;
- odborná činnost - podíl na měření časů zákrytů hvězd Měsícem, zákrytů hvězd planetkami a při organizování expedic za slunečními zákryty. Členové sekce se též snaží o zavádění moderní techniky do praxe při pozorování zákrytů (CCD, televizní kamera);
- vzdělávání - řada členů sekce se účastnila mezinárodního symposia pořádaného organizací ESOP-ES v Plzni.

B.R.N.O. sekce pro pozorování proměnných hvězd

- odborná činnost - řízení programu pozorování proměnných hvězd. V roce 1995 se na projektu podílelo 50 pozorovatelů, kteří zaslali 559 pozorování 132 proměnných hvězd;
- ediční činnost - pokračovalo vydávání věstníku sekce Perseus. Kromě toho byly vydávány předpovědi okamžiků minim jasnosti pro hvězdy s mapkou a tzv. hlídky. Pokračovaly též práce na druhém dílu publikace "Pozorování proměnných hvězd". V závěru roku byly vydány publikace "Práce Hvězdárny a planetária M. Koperníka č. 31", které obsahují 2246 pozorování proměnných hvězd v letech 1990 - 1994 a deset odborných statí;
- zahraniční kontakty - v roce 1995 se sekci podařilo udržovat kontakty s přibližně 30 zahraničními společnostmi stejného zaměření;
- setkání členů - ve dnech 11.-12. listopadu 1995 se na Hvězdárně v Brně uskutečnilo setkání pozorovatelů proměnných hvězd, kterého se zúčastnila řada členů sekce;
- pozorovací akce - ve Vyškově-Marchenicích se uskutečnilo 38. praktikum pro pozorovatele proměnných hvězd;

kromě toho proběhla řada pozorovacích víkendů na hvězdárně ve Vyškově a v okolí Plzně. Členové sekce využívají též možnosti stáže u fotoelektrického fotometru a práce se CCD kamerou na brněnské hvězdárně.

Sluneční sekce

- odborná činnost - členové sekce se účastní na dobrovolné pozorovatelské službě Fotosfex. Podílejí se na kompletaci a statistickém zpracování vizuálních pozorování fotosféry. Průběžné pořizování synoptických map slunečních otoček. Podíl na krátkodobých předpovědích sluneční aktivity;
- vzdělávání a popularizační činnost - lektorský i organizační podíl na řadě seminářů. Pořádání populárních přednášek se sluneční tematikou pro veřejnost;
- publikační činnost - v roce 1995 vyšla dvě čísla členského "Zpravodaje sluneční sekce" a členům jsou distribuovány přehledy "Sunspot Bulletin". Pravidelně jsou publikovány synoptické mapy slunečních otoček, popularizační a odborné články v časopisech a sbornících.

Bohužel další sekce nedodaly v termínu

svá povinná hlášení a budou vyzvány k nápravě. jedná se o následující skupiny:

Sekce astrometrie a geodetické astrometrie

Historická sekce

Kosmologická sekce

Sekce meziplanetární hmoty

Pedagogická sekce

Planetární sekce

Stelární sekce

Na druhé straně lze s uspokojením konstatovat, že všechny sekce v daných termínech provedly vyúčtování svých dotací, takže mohla být v termínu uskutečněna roční uzávěrka Společnosti. Z toho vyplývá, že většina sekcí si uvědomuje nutnost finanční provázanosti s vedením ČAS, ale stále považují vykazování své činnosti pouze za neúčelné zdržování od odborné aktivity. Bohužel i tato část výkaznictví je však důležitá při získávání finančních dotací pro ČAS od Rady vědeckých společností. Je nutno si i tuto skutečnost uvědomit a zohledňovat ji při budoucím rozdělování dotací jednotlivým složkám.

Karel Halíř

*člen VV ČAS pověřený řízením sekcí
5. února 1996*

Pozvánka

na plenární schůzi České astronomické společnosti

kteřá se bude konat v sobotu 2. března 1996 od 10 hodin v kinosále pražského planetária, Královská obora 233, Praha 7. Schůzi bude řídit předseda ČAS, dr. Jiří Grygar, a v jejím průběhu bude poprvé předána cena Zdeňka Kvíze.

Program:

10:00 Slavnostní předání ceny Zdeňka Kvíze

10:30 Přednáška nositele ceny Z. Kvíze při příležitosti předání ceny

11:30 Přednáška prof. V. Vanýska: Je kosmologie v krizi?

12:30 Předpokládaný závěr

Od 13.30 do 15.00 se koná na tomtéž místě Pracovní setkání předsedů (zástupců) poboček a sekcí ČAS.

Terminář akcí pořádaných B.R.N.O. sekcí pozorovatelů proměnných hvězd ČAS v roce 1996

- 1. Plenární schůze B.R.N.O. - sekce pozorovatelů proměnných hvězd**
Termín: 23. března (začátek v 10 hodin)
Místo konání: Hvězdárna a planetárium, Kraví hora, Brno
Program: Organizační záležitosti sekce
Přednáška dr. Luboše Kohoutka
- 2. Praktikum pro pozorovatele proměnných hvězd**
Termín: 8. - 19. července
Místo konání: hvězdárna Vyškov-Marchanice
- 3. Mezinárodní konference o výzkumu proměnných hvězd (v rámci konference se 23. 11. uskuteční plenární schůze sekce)**
Termín: 23. - 24. listopadu
Místo konání: Hvězdárna a planetárium, Kraví hora, Brno
- 4. Pozorovací vikendy**
Termíny: 19. - 20. 1., 16. - 17. 2., 15. - 16. 3., 12. - 13. 4., 17. - 18. 5., 14. - 15. 6., 13. - 14. 9., 11. - 12. 10., 8. - 9. 11.
Místo konání: hvězdárna Vyškov-Marchanice

Bližší informace o výše uvedených akcích Vám poskytnou funkcionáři sekce (viz kontaktní spojení na str. 11).

Miloslav Zejda, Brno

Výzva předsedům poboček a sekcí

Vážení předsedové poboček a sekcí,

jak již bylo oznámeno, od roku 1996 byl zásadně změněn způsob výběru členských příspěvků a evidencí členů ČAS. Připomínáme proto, že jste povinni předat sekretariátu (osobně, kurýrem nebo složenkou) členské příspěvky za rok 1996 vybrané od vašich kmenových členů do 31.3.1996. Zároveň musíte předat seznam těchto kmenových členů. Seznam by měl obsahovat jméno, příjmení, tituly, rodné číslo, adresu pro korespondenci, telefon domů a do zaměstnání (včetně meziměstské volačky). Pokud některé údaje ve vaší evidenci chybí, snažte se je prosím doplnit. Členovi, jehož rodné číslo nebude známo, nebude moci být vydána nová členská legitimace. Dále prosím předejte seznam vašich nekmenových členů (jméno, příjmení a rodné číslo kvůli vyloučení shody jmen). Po 1.4. 1996 musíte poslat upomínky těm členům ČAS, jimž byla vaše pobočka nebo sekce výkonným výborem přidělena jako kmenová (seznam jste již dostali a může být ještě upřesněn), ale do konce března vám nezaplatili příspěvky na rok 1996.

Dne 2.3.1996 se v pražském planetáriu koná od 13:30 hodin schůze předsedů poboček a sekcí ČAS. Od tohoto setkání si slibujeme výměnu zkušeností se současnými organizačními změnami. Očekáváme od Vás náměty a připomínky. Předsedům bude na tuto schůzi hrazeno cestovné, Vámi prizvaným kolegům však musí cestovné hradit Vaše složka.

Výkonný výbor ČAS

Čtenářům KR+

Z dotazů našich čtenářů a styku s nimi je patrné, že organizačním záležitostem nevěnujíte příliš mnoho pozornosti. Redakce to chápe a slibuje, že brzy zde naleznete zajímavější statě. Pro tuto chvíli Vás však prosíme o trpělivost a pozornost právě těmto oznámením, protože je to prakticky jediné vaše pojitko s vedením Společnosti. Současné organizační změny v ČAS směřují k tomu, že se o člena bude starat právě a jenom kmenová složka. Budete-li postupovat v řešení administrativy vlastními cestami, sekretariát se vám samozřejmě pokusí vyhovovět v každém případě, ale na druhé straně je pravda, že svou lepší vlastní informovaností jemu i sobě ušetříte práci.

redakce

Členské příspěvky

Od 1.1.1996 se členské příspěvky ČAS platí do kmenových složek. Tak to ukládá Organizační řád ČAS v čl. 42 až 44 (podrobnosti také najdete v KR+ 3/95v článku Změny v České astronomické společnosti). Takže nezapomeňte: příspěvky můžete platit do kolika poboček a sekcí chcete, ale do jedné složky **MUSÍTE** zaplatit spolu s jejím příspěvkem ještě příspěvek ČAS. Ta pak bude Vaší kmenovou složkou.

Výše členských příspěvků do ČAS pro rok 1996

Skupina A) důchodci přes 70 let, mládež do 18 let a studenti VŠ
B) ostatní

Příspěvek do ČAS	A) 60,- Kč	B) 100,- Kč
Zápisné nového člena	A) 20,- Kč	B) 50,- Kč

UPOZORNĚNÍ

Opakovaně upozorňujeme, že členské příspěvky musí být zaplacený do konce března. Pokud jste se nepřihlásili dosud do žádné kmenové složky, můžete tak učinit zaplacením příspěvku **poštovní poukázkou typu C** na kontaktní adresu Vámi vybrané **pobočky nebo sekce** a to současně do ní a do ČAS. Platit můžete též **osobně**. K výběr kmenové složky Vám může pomoci následující přehled složek ČAS.

Co poskytuje svým členům kmenová složka?

Především se o ně stará administrativně - vede jejich evidenci a vybírá od nich příspěvky do ČAS i do sebe samé. V odborné sekci jim umožňuje setkání nebo písemný kontakt se specialisty v daném oboru, konzultace, metodickou pomoc, či výměnu zkušeností. Velmi často i časopis a možnost zúčastňovat se odborných seminářů.

Změny v pobočkách a sekcích

Na základě žádosti výboru pobočky ČAS Hradec Králové ze dne 1.7. 1995 rozhodl Výkonný výbor ČAS na svém zasedání dne 6.12. 1995 o zrušení této pobočky podle článku 21 Organizačního řádu ČAS. Převážná většina bývalých členů pobočky ČAS se stala členy Astronomické společnosti v Hradci Králové. Její členové byli upozorněni,

že se mohou stát členy kterékoli pobočky nebo sekce ČAS. Bývalá pobočka nevlastnila při svém zániku žádný movitý i nemovitý majetek.

Podobně rozhodl VV na téžme zasedání o zrušení sekce Meziplanetární hmoty ke dni 31.12. 1995. K tomuto dni byl předán veškerý movitý i nemovitý majetek sekce sekretariátu ČAS po předešlé inventuře majetku provedené revizory ČAS. Členové této sekce většinou přestoupili do Společnosti pro meziplanetární hmotu a byli rovněž upozorněni, že mohou být členy našich poboček či sekcí. Patrně proběhne jednání mezi touto Společností a ČAS o možnosti jejího kolektivního členství v ČAS. V případě úspěšného završení jednání se budou moci členové Společnosti pro MPH po zaplacení členského příspěvku stát členy čas, aniž by museli vstupovat do jiné pobočky nebo sekce.

Na téžme zasedání schválil VV návrh na sloučení sekcí astrometrické a časové a zákrytové, která bude pracovat pod názvem Zákrytová a astrometrická. Dále byly schváleny změny názvů pobočky Úpice na Východočeská a pobočky Rokycany na Západočeská. V důsledku těchto změn a některých interních změn v pobočkách doplňujeme a upravujeme tabulku kontaktních adres funkcionářů poboček uvedené v KR+ č.3/95.

Přehled složek ČAS

Budou-li Vás zajímat zde neuvedené informace, obraťte se prosím v každém případě na složku, o kterou máte zájem a již kontaktní adresu zde naleznete.

POBOČKY

● Brno

Předseda: Mgr. Miroslav Šulc
Velkopavlovická 19, 628 00 Brno
Tajemník: Dr. Petr Hájek, HaP M. Koperníka, 616 00 Brno - Kraví hora
tel.: 0507/21668, 22558 e-mail: qhajek@fee.vutbr.cz
Hospodář: ing. Karel Jehlička CSc., Sláмова 34, 618 00 Brno
Členský příspěvek na rok 1996: 20,- Kč

● České Budějovice

Předseda: František Vaclík, Žižkovo nám. 15, 373 12 Borovany
tel.:038/950289
Místopředseda: Ladislav Schmied, Havlíčkova 151, 378 62 Kunžak
Hospodář: Jana Jirků, Sládkova 437/II, 37301 Jindřichův Hradec
Členský příspěvek na rok 1996: 20,- Kč
Nabídka: * zpravodaj Jihočas

● Ostrava

Předseda: Dr. Petr Kucharčík
HaP VŠB - Třída 17. listopadu, 708 00 Ostrava-Poruba
Členský příspěvek na rok 1996: pobočka zatím nedodala

● Praha

- Předseda:** Pavel Suchan
Štefánikova hvězdárna, Petřín 205, 118 46 Praha 1
tel.: 02/24510709 e-mail: observ@earn.cvut.cz
- Místopředseda:** ing. Marcel Grün
Planetárium Praha, Královská obora 233, 170 21 Praha 7
tel.: 02/371746-8 e-mail: planet@infima.cz

Hospodář: ing. Milena Procházková, Jarníkova 1885, 148 00 Praha 4
tel. 02/7940422

Členský příspěvek na rok 1996: 50,- Kč

- Nabídka:**
- * přednášky (10x ročně)
 - * odborné exkurze po Praze i po republice (na tyto akce mají členové pobočky slevy)
 - * klubová setkání
 - * zpravodaj Corona Pragensis (vychází měsíčně - pozvánky na akce pobočky i jiné aktuální i obecné informace - vhodné i pro nepražáky)
- Celkem asi 15 akcí ročně

● Teplice

- Předseda:** Zdeněk Tarant, Frant. Malíka 988, 434 01 Most
- Místopředseda:** Stanislav Jakoubek, Stará Duchcovská 403, 415 03 Teplice
- Hospodář:** Josef Mates, Zápotockého 2085, 434 01 Most
- Členský příspěvek na rok 1996:** pobočka zatím nedodala

● Třebíč

Pobočka nedodala kontaktní adresy a výši členského příspěvku

● Valašské Meziříčí

- Předseda:** František Martínek
Hvězdárna, Vsetínská 78, 757 01 Valašské Meziříčí
tel.: 0651/21928
- Místopředseda:** Libor Lenža, Hvězdárna, Vsetínská 78, 757 01 Valašské Meziříčí
- Hospodář:** Mgr. Vilemína Škodová, Nádražní 110, 757 01 Valašské Meziříčí
- Členský příspěvek na rok 1996:** pobočka zatím nedodala

● Východočeská

- Předseda:** RNDr. Eva Marková
Hvězdárna Úpice, U Lipek 160, 542 32 Úpice
tel.: 0439/932289 e-mail: observ@upic.anet.cz
- Tajemník:** RNDr. Zbyněk Melich, Bezručova 1397, 511 01 Turnov
- Hospodář:** Jiří Kordulák, Hvězdárna Úpice, U Lipek 160, 542 32 Úpice
tel.: 0439/932289 e-mail: observ@upic.anet.cz
- Členský příspěvek na rok 1996:** 10,- Kč

● Západočeská

Předseda: Michal Rottenborn, Klatovská tř. 129, 320 08 Plzeň
Místopředseda: Karel Halff, Lužická 901, 337 01 Rokycany
tel.- práce: 0181/2622
Hospodář: Dagmar Cvrková, Plzeňská 537/II, 337 01 Rokycany
Členský příspěvek na rok 1996: 50,- Kč

SEKCE

● Astronautická

Předseda: Ing. Marcel Grün
Planetárium Praha, Královská obora 233, 170 21 Praha 7
tel.: 02/371746-8 e-mail: planet@infima.cz
Členský příspěvek na rok 1996: 20,- Kč

● B.R.N.O.

Český název: B.R.N.O. - sekce pozorovatelů proměnných hvězd ČAS
Zkratka: B.R.N.O. - sekce PPH
Anglický název: Brno Regional Network of Observers - Variable Star Section of the Czech Astronomical Society
Zkratka: B.R.N.O. - VSS of CAS
Předseda: RNDr. Miloslav Zejda
Hvězdárna a planetárium M. Koperníka, Kraví hora 2, 616 00 Brno
nebo Kubíčkova 1, 635 00 Brno
tel.: 05/41321287 nebo 05/791 012
fax: 05/791 012 e-mail: qzejda@fee.vutbr.cz
Místopředseda: RNDr. Petr Hájek
Hvězdárna a planetárium M. Koperníka, Kraví hora 2, 616 00 Brno
nebo Hvězdárna, P. O. BOX 43, 682 01 Vyškov
tel.: 05/4132-1287, 0507-21668
fax: 0507/22348 e-mail: qhajek@fee.vutbr.cz
Hospodář: Mgr. Jindřich Šilhán
Hvězdárna a planetárium M. Koperníka, Kraví hora 2, 616 00 Brno
tel.: 05/4132 1287
Členský příspěvek na rok 1996: pro členy s kontaktní adresou na území ČR Kč 30,-
ostatní Kč 50,-
Nabídka: * členové sekce dostávají zdarma věstník Perseus (4x ročně), další
podrobné informace viz str. 7 - "Terminář akcí B.R.N.O."

● Historická

Předseda: RNDr. Erika Poková, Vostrovského 29, 160 00 Praha 6
Členský příspěvek na rok 1996: 20,- Kč
Nabídka: * časopis (asi 3x ročně)

● Kosmologická

- Předseda:** Ing. Vadimír Novotný, Jakšfkova 1533/4, 149 00 Praha 4
tel. práce: 02/4721112 e-mail: medistyl@medistyl.anet.cz
- Místopředseda:** Ing. Jaroslav Souček, CSc., Papírníkova 608/25, 140 18 Praha 4
- Členský příspěvek na rok 1996:** 30,- Kč
- Nabídka:** * pravidelné měsíční schůzky
* celodenní seminář
* členský zpravodaj

● Pedagogická

- Předseda:** Doc.RNDr. Martin Šolc, CSc., AsÚUK, Švédská 8, 150 00 Praha 8
- Členský příspěvek na rok 1996:** 30,- Kč

● Planetární

- Předseda:** RNDr. Mojmír Eliáš, CSc., Mexická 5, 101 00 Praha 10
- Místopředseda:** RNDr. Zdeněk Pokorný, CSc., Jiráskova 59, 602 00 Brno 2
- Tajemník:** Ing. Pavel Příhoda, U Havlíčkových sadů 9, 120 00 Praha 2
nebo Planetárium Praha, Královská obora 233, 170 21 Praha 7
tel. práce: 02/371746-8 fax práce: 02/375970
e-mail: planet@infima.cz
- Členský příspěvek na rok 1996:** 20,- Kč
- Nabídka:** * odborný seminář

● Sluneční

- Předseda:** RNDr. Eva Marková, Hvězdárna, U Lipek 160, 542 32 Úpice
tel.: 0439/932289 e-mail: observ@upic.anet.cz
- Hospodář:** RNDr. Pavel Kotrč, CSc., Ondřejov 266, 251 65
- Členský příspěvek na rok 1996:** 20,- Kč
- Nabídka:** * zpravodaj (asi 2x ročně - popularizace oboru)

● Stelární

- Předseda:** Prof. RNDr. Miroslav Vetešník, DrSc., Čapkova 10, 602 00 Brno
- Místopředseda:** RNDr. Petr Hadrava, CSc., Malostranské nám. 27, 118 00 Praha 1
- Členský příspěvek na rok 1996:** 20,- Kč

● Zákrytová a astrometrická

- Předseda:** Ing. Jan Vondrák, DrSc., Na Březince 20, 150 00 Praha 5
- Místopředseda:** Karel Halří, Hvězdárna, Voldušská 721, 337 01 Rokycany
- Členský příspěvek na rok 1996:** pro tuzemské členy ČAS 30,- Kč
pro tuzemské nečleny ČAS 50,- Kč
pro zahraniční členy ČAS 50,- Kč
pro zahraniční nečleny ČAS 100,- Kč

- Nabídka:** * Členové bezplatně dostávají "Zákrytový zpravodaj" (přibližně 12x ročně). Jeho

hlavní náplní jsou co nejčerstvější informace o možnostech pozorování a aktuality z oboru zákrytů hvězd tělesy sluneční soustavy, objevují se i zprávy s problematikou časové služby. Odborná část je doplňována informacemi organizačního charakteru a pozvánkami na jednotlivé akce pořádané sekci, případně nabízené dalšími složkami ČAS.

- * Pozorovací expedice za tečnými zákryty.
- * V rámci sekce lze vznášet odborné dotazy spojené s metodikou přípravy, vlastním pozorováním i následným zpracováním různých typů měření zákrytů.
- * Sekce se bude snažit dle svých možností podporovat účast členů na akcích souvisejících s jejím odborným zaměřením (tuzemské případně i zahraniční odborné semináře).
- * Dle zájmu členů sekce bude zorganizováno pracovní - pozorovací setkání v průběhu letních prázdnin na Hvězdárně v Rokycanech.

ODBORNÉ SKUPINY

Terminologickou komisi ani přístrojovou skupinu si nelze zvolit za kmenovou složku

● Terminologická komise

RNDr. Ladislav Křivský, CSc., 251 65 Ondřejov 240

● Přístrojová skupina

Ing. Jan Kolář, CSc., Narcisová 6, 106 00 Praha

Mezinárodní konference o výzkumu proměnných hvězd

Ve dnech 11.-12.11. 1995 proběhla v sále Hvězdárny a planetária M. Koperníka v Brně tradiční, již 27. konference o výzkumu proměnných hvězd, tentokrát za účasti 103 zájemců z ČR, SR, SRN, Polska, Švýcarska a Ukrajiny. Jen shodou nepříznivých okolností (například v důsledku stávky italských železničářů) nemohli přijet už dříve přihlášení zástupci pozorovatelů z Maďarska a Itálie. Jejich příspěvky se však spolu s materiály britské BAA-VSS a poselstvím americké AAVSO objeví ve sborníku z konference. Výše uvedené napovídá, že konference zřejmě byla jednou z největších akcí pořádanou také pod hlavičkou ČAS. Na organizačním zabezpečení se podílela tradičně brněnská hvězdárna, tentokrát podpořená sponzorsky akciovou společností BVV Invest - investiční společnost. Na programu konference byly referáty a informace účastníků o teoretických pracích, výsledcích pozorování a interpretaci výsledků. Zajímavé byly také příspěvky o možnostech využití CCD techniky v oblasti výzkumu proměnných hvězd. Program obohatila závěrečná přehledová přednáška dr. J. Grygara o astrofyzikálních aktualitách. V průběhu konference se uskutečnila plenární schůze B.R.N.O. - sekce pozorovatelů proměnných hvězd. Na programu byla zpráva o činnosti za rok 1995, program roku 1996 a volby nového výboru sekce. Výbor sekce má nyní toto složení: J. Borovička, A. Dědoch, P. Hájek (místopředseda), I. Kudzej, J. Mánek, Z. Mikulášek, A. Paschke, J. Šilhán (hospodář), M. Zejda (předseda). Závěrem bych chtěl vyjádřit dvě přání - jednak, aby se pořadatelům konference dařilo alespoň stejně dobře při obdobných akcích i v dalších letech a jednak, aby už nedošlo ke kolizi termínů několika zajímavých akcí, jak tomu bylo v r. 1995. Organizátoři dalších akcí, počítejte s tím, že 28. konference o výzkumu proměnných hvězd se uskuteční ve dnech 23.-24. 11. 1996.

Michal Rottenborn, Plzeň

**Soldát Zdeněk
Sezimovo Ústí 405
391 02**

POKYNY AUTORŮM:

Vítáme zaslání příspěvků na disketě (bude vrácena) nebo e-mailem.

Příspěvky k uveřejnění v KR+ zasílejte na adresu:

Planetárium Praha
Stanislava Setvákova
Královská obora 233
170 21 Praha 7

e-mail: planet@infima.cz (do tématu uvádějte: "KR+")

Kosmické rozhledy plus, vydává Česká astronomická společnost, Královská obora 233, 170 21 Praha 7. Tiskne Hvězdárna a planetárium hl.m. Prahy. Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha pod č.j. NP 1546/1993 ze dne 23.9. 1993. Redakční rada: dr. Jiří Borovička, Pavel Suchan, dr. Marek Wolf. Technická spolupráce: Stanislava Setvákova, ing. Rostislav Weber, Jana Ptáčková. Vychází 4x ročně v nákladu 690 výtisků. Pro členy ČAS zdarma.

Redakční uzávěrka 19. února 1996